

Bevrijd denken, een christelijke deugd Sylvie Walraevens

1 Samenvattend overzicht van het artikel

De vraag om een onderwerp over *kritisch en genuanceerd denken, een christelijke deugd*, vond eigenlijk een praktische toepassing in het editoriaal artikel in *Tertio* van Sylvie Walraevens waarin zij een provocerende stellingname van Luc Van Gorp (CM-voorzitter) over het levenseinde van ouderen genuanceerd behandelde. Dat artikel vormt het tweede deel van de bijdrage voor deze maand.

In het eerste deel gaat de auteur in op de vraag hoe je als christen stand kan houden in de ideeënstrijd over zoveel ingewikkelde onderwerpen. Je voelt je soms gewrongen tussen je eigen geloof en waarden enerzijds en de overtuigingskracht van allerlei meningen anderzijds. *Is het zinvol om de christelijke stem te laten klinken*, vooral nu er te vaak een smet op rust?

De auteur is overtuigd van de christelijke tegenstem op voorwaarde dat ze zichzelf niet ingraaft (en dus 'uit de catacomben treedt') maar zich blijft voeden door ander ideeëngoed. Jezus' boodschap is een stevige toetssteen bij de ethische vraagstukken van onze tijd, al heeft Jezus zich nooit specifiek en expliciet over bepaalde hedendaagse kwesties uitgesproken (migratie, ecologie, gender, abortus, euthanasie,...). *Daarom kunnen christenen over delicate en complexe materies van mening verschillen*. Reeds 2000 jaar overleeft het christendom door de kunst om in elke culturele context inspirerend te blijven.

Vier fundamentele voorwaarden moeten vervuld worden bij deze genuanceerde debatten. Is men thuis in de materie? Is men geïnformeerd over de concrete, specifieke zaak? Heb je oog voor de complexiteit van het werkelijke leven? Ben je intellectueel eerlijk en wil je ook alle argumenten bekijken, ook als ze niet direct in je opvatting passen?

O.m. naar aanleiding van de TV-serie *Godvergeten* (getuigenissen over misbruik in de kerk door religieuzen en priesters) vermoedt de auteur dat in de media kerk en geloof bij voorbaat in het verdomhoekje belanden. Een sereen en genuanceerd debat werd het niet: selectieve en beperkte informatie; faliekante onwaarheden; oneerlijke redeneringen, gebrek aan duiding en diepgang... Christenen en anders- of ongelovigen die het goed voor hebben met de samenleving waarin ze leven respecteren de vier bovenvermelde grondprincipen. Christenen voeden die fundamentele met hun waarden en geloof en dit met het oog op meer menselijkheid. Hun stem wordt dan ook door 'anderen' beluisterd en als waardevol erkend. Wie van binnenuit kritiek

formuleert op de kerk vanuit liefde en bekommernis is meer geloofwaardig dan wie het vanuit bitterheid doet.

Niet alleen op politiek vlak, maar ook betreffende levensbeschouwing is er vandaag de dag meer openheid gegroeid. Elk doet het vanuit zijn of haar specifieke kijk op de mens. Dat belet vaak niet om over grote thema's over de diverse levensbeschouwingen heen, een gemeenschappelijke grond te vinden. Bij de debatten over abortus of euthanasie kunnen ook niet-christenen het tekort aan gehechtheid aan het menselijk leven onderschrijven. Christenen motiveren het vanuit het scheppingsgeloof en benadrukken de noodzakelijke waarde van het kwetsbare leven. Zij vrezen ook voor het 'hellend vlak' dat in meer en meer debatten de menselijkheid dreigt weg te spoelen omdat het nu eenmaal geen 'nut' zou hebben..... De tweedeling ligt niet tussen gelovig/conservatief enerzijds en vrijzinnig/progressief anderzijds. Een respectvol debat gaat niet meer uit van deze achterhaalde categorieën. Ook binnen de christenen kunnen verschillende overtuigingen bestaan. Een compromis betekent niet dat de levensbeschouwelijke verschillen zomaar weggeveegd worden. Maar de middenweg van een compromis is soms het enig heilvol pad, omdat rond sommige onderwerpen nu eenmaal politieke knopen moeten doorgesneden worden. Een goed compromis is geen lelijk eendje!

Van Gorp deed onlangs straffe uitspraken rond 'euthanasie bij voltooid leven'. De auteur heeft in Tertio genuanceerd haar vier grondprincipen laten schijnen over dit ingewikkeld dossier. En je merkt een genuanceerde tekst die alvast een doorgedreven autonomiegedachte flink op de korrel neemt en de gevaren van het 'hellend vlak' onderkent.

2 Methodische suggesties

* Misschien dat een aantal Adem-tochtleden het graag allemaal wat eenvoudiger zouden willen zien als het gaat om de grote problemen waarmee we geconfronteerd worden: klimaat, levenseinde, eindeloze technische mogelijkheden, abortus, ... Maar zeker is het dat veel antwoorden niet eenvoudig wit-zwart zijn. Christenen hebben ook in al die kwesties geen enkele vorm van 'duidelijk overhand' omwille van hun geloof. We hebben – willens, nillens- de weg van onderzoek, nuance, luisterbereidheid, dialoog, compromis, ... te bewandelen en dit zonder dat we eigen waardevol aanvoelen vanuit ons geloof zomaar tussen haakjes plaatsen 'omwille van de lieve vrede'.

Voorwaar er zijn dingen die gemakkelijker en duidelijker zijn. Zoals het ongenuanceerde 'abortus is moord'. Of 'baas in eigen buik', dat fungeert als: abortus is een gewoon middel om aan kinderbeperking te doen.

Maar dat 'goedkoop en sloganmatig denken' doet geen recht aan de heiligheid en de waarde van het 'ongeboren leven' enerzijds of anderzijds aan de

concrete en ingewikkelde noodsituaties soms die mensen moeizaam tot ingrijpende beslissingen doet komen.

3 Suggesties voor een gebedsmoment

(ook apart opgenomen als **bijlage 2** om eventueel voor de groep af te drukken).

De muziek van het lied Z..J. 550 werd als **bijlage 3** opgenomen. Je kan het vooraf op de computer downloaden, zodat internetverbinding bij het afspelen ervan niet noodzakelijk is.

1 Beginlied: Z.J. 550 Welzalig zij die rechte wegen gaan

1 Welzalig wie de rechte wegen gaan,
wie in de regels van Gods wijsheid treden.
Zalig wie zijn getuigenis verstaan,
van ganser harte zoeken naar zijn vrede
Geen onrecht en geen dwaling lokt hen aan.
De weg der zondaars wordt door hen gemedan.

2 Gij hebt uw hart ons uw orde opgelegd,
opdat wij die met ijver onderhouden.
Ach, ging ik toch de wegen van uw recht,
dan stond ik niet beschaamd, als ik vertrouwde
op wat Gij in uw liefde tot mij zegt,
als ik de schoonheid van uw wet aanschouwde.

3 De wet, o Heer, die Gij aan mij beveelt,
is als een lied mij, als een spel van snaren,
dat in den vreemde troostend mij omspeelt.
Ik loof uw naam in nacht en in gevaren.
Uw trouw hebt Gij, o Heer, mij toebedeeld,
omdat ik uw geboden blijf bewaren.

2 Eerste lezing uit de brief aan de Romeinen 12, 1-2 (vertaling Basisbijbel)

Paulus spoort zijn christenen aan om zich door Gods denken te laten leiden bij al wat zij doen: word nieuwe mensen.

God is liefdevol en goed. Daarom moedig ik jullie aan, broeders en zusters, om jezelf aan God te geven. Geef jezelf als een levend en heilig offer waar God blij mee is. Het is goed om God op die manier te dienen. Jullie moeten niet meer op dezelfde manier leven als de ongelovige mensen. Maar leef als nieuwe mensen,

doordat jullie op een nieuwe manier gaan denken, namelijk op Gods manier. Dan zullen jullie ook anders gaan leven. Dan zullen jullie weten wat Gods wil is. En alles wat Hij wil is goed, mooi en volmaakt.

3 Evangelie volgens Marcus 9, 38-41

Wanneer de leerlingen vaststellen dat iemand die Jezus niet volgt in zijn naam boze geesten uitdrijft, reageert Jezus niet 'uitsluitend', integendeel hij belet niemand het goede te doen.

In die tijd zei Johannes tot Jezus: Meester, wij hebben iemand, die ons niet volgt, in uw naam boze geesten zien uitdrijven, en wij wilden het hem beletten, omdat hij ons niet volgde. Doch Jezus zeide: Belet het hem niet; want er is niemand, die een kracht doen zal in mijn naam en kort daarna smadelijk van Mij zal kunnen spreken. Want wie niet tégen ons is, is vóór ons. Want wie u een beker water te drinken geeft, in de naam van Christus, omdat gij (discipelen) van Hem zijt, voorwaar, Ik zeg u, dat hem zijn loon voorzeker niet zal ontgaan.

4 Voorbeden

- Om een oprechte luisterbereidheid voor Jezus' houding in concrete kwesties en voor zijn bewogenheid om mensen; dat wij de moed kunnen opbrengen om niet zwart-wit te denken maar openheid bewaren voor wat menselijkheid bevordert.
- Om een onbevangen houding ten aanzien van het gemeenschappelijk geweten van onze kerk; dat we de argumenten daarvan betrekken bij het nemen van gewetensbeslissingen
- Om respect voor het geweten van anderen; dat we begrip kunnen opbrengen voor hun beweegredenen, ook al komen die ons vreemd voor.
- Om oprechte aandacht voor de nieuwe inzichten en mogelijkheden van de wetenschap; dat de gegevens daarvan hun eigen rol mogen spelen bij de formulering van onze moraalregels.

5 Bezinningstekst Manu Verhulst in Jezus, een ander verhaal p. 81-82

Christenen van deze tijd

Zijn woord, van lang geleden,
een voetspoor in het zand,
en zijn belofte
dat Hij met ons zal zijn
elke dag.

Daarvan leven wij,
christenen van deze tijd.
We zijn daarmee zo kwetsbaar
en zo zacht als brood
in de harde wereld
van cijfers en valuta.

Zijn aansporing,
of was het zijn gebod?
Om elkaar te beminnen
zoals Hij,
met zijn grote, dwaze liefde
Daarvan leven wij,

christenen van deze tijd.

We zijn die kleine beker wijn
gemakkelijke prooi
in een wereld
bloeddorstiger dan ooit.

Zijn visioen:
dat morgen alles anders wordt
en deze aarde
nieuw en als Gods droom
tevoorschijn komt.

Daarvoor leven wij,
christenen van deze tijd.
We gaan voorbij,
het pretpark voorbij
bevrijd uit het netwerk
van gecommercialiseerde dromen.

6 Slotgebed

God, U laat de verantwoordelijkheid
voor ons doen en laten aan onszelf.
Help ons daarom bij het nemen
van de juiste beslissingen.
Dat wij daarbij niet voorbijgaan
aan de aanwijzingen die U ons geeft,
maar het voorbeeld voor ogen houden
van Jezus, uw oon
die in woord en daad
uw wil heeft volbracht. Amen.

*(Voorbeden en slotgebed naar Kees Pannekoek, Heel de wereld, p. 63
Geweten).*

Aan- en opmerkingen aan guido.debonnet@skynet.be